

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב.ב.

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

בית נאמן

יום ראשון ד' בתמוז התשע"ב

נושאי השיעור:

ידיעת כל חלקי התורה

א. ללמוד את כל התורה כולה. ב. לימוד חומש עם פירוש רש"י. ג. בענין פ"ר דינים המחולקים לחמש קבוצות. ד. ללמוד לכתוב חידושים. ועוד.

צריך ללמוד הכל

א. **אדם חייב ללמוד במשך ימי חייו, לעבור - אם לא ללמוד - על כל התורה כולה.** תורה, נביאים, כתובים, משנה, גמרא, מדרש, הלכות ואגדות. **שלא יהיה דבר שהוא לא מבין אותו, שאינו מכיר בו משהו.** יש כאלה לומדים כל ימי חייהם, לומדים לומדים ולומדים, אבל אם יש להם שאלה במסכת עירובין - לא יודעים בין ימינם לשמאלם. אתה שואל אותם שאלה במלאכת המשכן - לא יודעים כלום. ושמע אותם קוראים פסוק עם שיבוש. פעם שמעתי ביום ששי (ביקבלת שבת, לפני שנים) משהו קורא: "אנה [דגש ומלעיל] אלך מרוחק ואנה מפניך אברח" (תהלים קל"ט, ז). כמה שגיאות עשה? **אנה עשה אותה אנא בדגש, זה משנה למשעות. אנה מלרע, עשה אותה מלעיל. מרוחק? מרוחק? צריך לומר?** צריך ללמוד. ולמה צריך ללמוד? כי פעם מי שלא יודע, אמר: 'אני לא יודע'. אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (קהלת ז, כ"ג). **אבל היום אנשים כמה שאתה לא יודע ללמוד, כמה שאתה חצוף יותר. כמה שאתה חושב שאתה מבין יותר, חושב שאתה חכם יותר.** יש מאמר "להחזיר האמת על תלה". ככה כתבו דף באיזה עלון, "להשיב האמת על תלה". ומה האמת על תלה? לומר דוקא 'טובך', ו'מתורתך', ו'בישועתך'. למה זאת האמת על תלה? כי יש את הרב חיד"א (בספר יוסף אומץ סי' י) שאומר ככה. **אבל וכי את הרב חיד"א לא ראינו אותו? לחם הביכורים כולו בנוי על דברי הרב חיד"א.** תקחו לחם הביכורים שער הכינויים (עמ' נ"ט בנד"מ), שלושים דף שכולם בנויים על דברי הרב חיד"א, והוא עונה עליהם בטוב טעם. למה אדם עשה מהסכלות חכמה? והיום רוב העולם סכלים... אמר **רבי חיים מבריסק:** אומרים עלי שאני חולק עם רוב העולם (יש לו שיטה מיוחדת בלימוד). רוב העולם מה הם, חכמים או טפשים? רוב העולם טפשים. רוב העולם מה הם עשירים או עניים? רוב העולם עניים.³ ורוב העולם בריאים או חולים? הם לא בריאים. כמה יש בריאים היום? אין. מי בריא במאה אחוז? אז אמר רבי חיים מבריסק: **אני אתייחס לעולם שרובו חולים טפשים ועניים?!... לא להתייחס.**

חובה ללמוד ולדעת חומש עם פירוש רש"י

ב. **אבל איך אתם תוכלו ללמוד כאן? בתנאי שתשבו ותקבעו לכם זמנים בלימוד.** (היה לכם פעם שמירת הבוקר קראו לזה "שומרים לבוקר"). יש בחורים

1. דרשה זו נמסרה ע"י **מרן רבנו הגדול זצ"ל** ביום ראשון ד' בתמוז התשע"ב בחבורי ישיבתנו הקדושה - ישיבה קטנה. דרשה זו הוקלטה ונשמרה ע"י הישיבה תכב"ץ ושכמ"ה. **המערכת.**
2. ו'אנה' השניה באמת מלעיל. משהו יודע למה הראשונה מלרע והשניה מלעיל? כי אם יש אחריה אל"ף עושים אותה מלרע. כמו "למה" שאחריה אל"ף. יש הרבה דוגמאות כאלה. (עיינין באסף המזכיר ערך כל שובה).
3. אתם יודעים כמה עניים יש במדינתנו הזאת? ששה מליון קבוצים וששת אלפים מיליונרים. ככה אמר פעם נשיא המדינה, ששת אלפים מיליונים וששה מליון קבוצים. כולם מבקשים: "אין לי כסף", "אין לי כסף", "אין לי כסף". היום אין בוש. ולא רק פה, גם באמריקה. אתה בא לבית הכנסת להתפלל, בא אליך בחור צעיר, ילד קטן בן עשר אחת עשרה לבוש חמודות, בגדי חמודות (ע"פ בראשית כ"ז, ט"ו), ומבקש כסף. ואם אתה נותן, יעוטו עליך כמו זבובים... יורד העיט על הפגרים" (שם ט"ו, יא). בין תפלין של יד לתפלין של ראש - "תביא כסף". באמצע ויעבור - "תביא כסף". אומרים "לדוד אליך" - "תביא כסף". באמצע קדיש - "תביא כסף"... אז יש כאלה אנשים שבכלל לא נותנים כלום, קבוצים כאלה. ויש כאלה שאתה לא יודע מה לעשות אתם. הוא לא נראה שהוא עני מסכן לבוש קרעים. אבל אנשים אומרים: תביא, תביא, כמה שיותר... אז רוב העולם עניים, נניח שהם באמת עניים...

שהם גמרו כל הש"ס, קבלו תעודה עם חרוזים. חרוזים כמו ברוזים⁴. אתה שואל אותם דברים פשוטים, לא יודעים. למה לא יודעים? סתם. לא יודעים כי העולם לא יודעים גם את זה. לא, אתה חייב לדעת הכל! מה זה הכל? לא לדעת דברים שאין בהם צורך. אבל דברים שצריכים, תדע. **חומש ברש"י חובה לדעת. מי שלא יודע חומש ברש"י לא יודע כלום.** פעם בא מלמד אחד לפני החפץ חיים, וביקש תעודה: "החפץ חיים, תן לי תעודה. אני מלמד!". אמר לו: מה אתה יודע? אמר לו: אני בקי בפירוש רש"י על התורה. שמע את זה, אמר לו: **ככה? אז תשב על המקום שלי, תשב על הכסא שלי! זה דבר חשוב מאד להיות בקיאים ברש"י.** ולא רק להיות בקיאים, אלא גם לטעום טעם של רש"י. **כל מלה ברש"י מלאה חכמה, מלאה דעת, מלאה תבונה.** לא **בלוע את רש"י, מי שבלוע את רש"י לא יגנה ממנו.** וגם אם יש איזו הערה ללמוד לכתוב. אם אדם לא ילמד לכתוב, (יהיה חסר לו הרבה). יש רבנים גדולים שאין להם זמן להקדיש לתלמידים שלהם או לילדים שלהם. לומדים לבד, והילד יגדל כמו פיסטוק... מה זה פיסטוק? יכתוב חיבורים על ידי המחשב. המחשב מביא לו חיבורים "הגאון הגדול המחשב שלי"א שהוא בקי בארבעים ושמונה אלף ספרים!". יש מחשב כזה "אוצר החכמה". (עוד מעט יעשו "אוצר הטפשות"... למה לא?). כל הבקיות כולה גנובה. "גנובתי יום וגנובתי לילה" (בראשית ל"א, ט"ל). לא ככה עושים! צריך ללמוד וללמוד, ודבר שאינך מבין תאמר "אני לא מבין", ותשתדל להבין אותו. לא להיות כזה שלא יודע כלום. **חומש ברש"י זה הראשון, את הפסוקים של התורה צריך לדעת אותם בעל פה.**

כשהגיע ל"תן פחדך" נתן שאגה על כולם

ג. איפה כתוב בתורה "נו" "נו" "נו"?... משהו זוכר? "הן גוענו אבדנו כולנו אבדנו" (במדבר י"ז כ"ז). ויש על זה סיפור יפה מאד. אגיד לכם את הסיפור, והסיפור הזה האיר לנו קטע בגמרא סוטה שאף אחד לא יכול להבין את הקטע הזה בלי ההקדמה הזאת. הסיפור הוא ככה. יש חסידים ומתנגדים.⁵ והייתה

4. איפה כתוב בגמרא "אל תהי שוטה בחרוזים"? בחולין (דף צ"ה ע"ב). אבל איך כתוב שם? "אל תהי שוטה, בחרוזים. רהי זה סימן". ועושים בשביל הבדיחה - "אל תהי שוטה בחרוזים"... כתבתי להם חרוזים.

5. **החסידים דומים קצת לספרדים,** אבל לא לגמרי. הם מבטאים עי"ן. לא. לפעמים כשפעם הייתי מתפלל בנדבורנא, כשמגיעים ל"ושבע" היו קורעים את הגרון על ידי... הנה תראה, אנוחנו מבטאים טוב. 'ושבעעע... יותר מדאי. הגזמתם. אולי בשביל לכפר על אלה שובלעים... אז אתם עושים יותר מדאי, אצלנו העי"ן טבעית. "ושבע". חכם אחד היה נותן שיעור בגמרא ברדיו (הרב באגד שיהיה בריא, לפני שנים שמעתי אותו). אומר "זרעך" בעי"ן חזקה. 'אשתימא' - מה קרה לך? תגיד 'זרעך' טבעי. צריך לומר באופן טבעי. אבל מה יש להם דומים אלינו? בנוסח התפלה "הודו לפני ברוך שאמר, אבל הליטאים אומרים אחרי ברוך שאמר. וכן **ויקרב משיחיה בקדיש** [שהחסידים אומרים, והליטאים לא אומרים]. ועשו מלחמות עד השמים על "ויקרב משיחיה". סיפר לי אחד בבית חולים שאבי היה ליטאי וחוננו היה חסיד (אולי הפון. אינגי זוכר), אז כשהיה אומר קדיש, אם אומר "ויקרב משיחיה", אבא שלו הליטאי מושך לאות הטלית, "אל תגיד ויקרב משיחיה!". ואם הוא לא אומר "ויקרב משיחיה", חוננו שהוא חסיד מושך לו הטלית. אה, **ויקורבו משיחיה**... מה קרה לך? אמר: **עזבתי להם הטלית, ונעשה חילוני! על שתי מלים היו מריבות ומלחמות עד השמים.** בא **רבי חיים מוולאז'ין ע"ה** (תלמידו של הגר"א) ואמר: הלואי יבוא משיח, ככה כולנו נהיה ליטאים. למה נהיה ליטאים? כי לא יגידו

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	19:10	20:28
ת"א:	19:28	20:30
חיפה:	19:19	20:32
ב"ש:	19:25	20:28

קדיש לתמונה: עודד טרבלסי. עיצוב: מופי. 050-2738858

משנה בכסא רחמים, או במקום אחר). יודע ללמוד, הוא מבין טוב. תשאלו אותו מה הוקשה למהרש"א? הוא יענה לך. תשאל אותו מה התכוון רש"י? הוא יאמר לך. לא יאמר "אולי". יאמרו לו: אולי נפרש ככה? יכול להיות, יתכן. "חזק וברוך". אז מה הפירוש? אתה לא יודע? זה הפירוש למך לא מבין כלום... אדם שיוודע ערך הזמן של הבחורות, ינצל אותו. **הרב עובדיה** (שיחיה) אומר: **בחור זה מבחר השנים, מבחר הימים של האדם, והוא מבזבז זמנו בשטויות בהבלים ובשגעונות.** צריך לשמוע קצת חדשות¹⁷, [אבל לא להגזים]. **כמה שתלמדו טוב, הקב"ה יעניק להם חכמה ודעת ובינה, דרך טובה בחיים, שיכבדו אתכם, יעריכו אתכם.** תגיעו לשידוך לא תצטרכו להתחנן, לא, כולם ירוצו אחריך! תלמיד כסא רחמים ישימו לו כתר על הראש, למה? **כתר ראשי תיבות תלמיד כסא רחמים... אל תרגישו את עצמכם מסכנים. אדם שלומד באמת, לומד את הכל ויודע את הכל, לא יבוש ולא יכלם.** "ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש" (תהלים קי"ט, מ"ו).

16. כמה שנים חי למך? שבע מאות שבעים ושבע. ויש לי הסבר על למך, כנראה היה שותה הרבה יין. איך אני יודע? אבא שלו מתושלח חי 979 שנה, והוא חי הרבה פחות. יש ברנדי 777. פעם אמר לי **הרב צבאן**: איפה כתוב 777 בתנ"ך? "ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה, ושבע מאות שנה וימת" (בראשית ה', ל"א)... גמרנו. מת למך, שנה הרבה יין, הרבה ברנדי, שרף כנראה את המעינים שלו. חי פחות מאביו מאתיים שנה, אביו חי 979 שנה והוא חי פחות. מאיפה אני יודע שלמך אוהב יין? מהבן שלו נח. מה עשה נח אחרי שיצא מהמבול? מיד נטע כרם לשתות, הוא היה שותה. אבל כמה ששותים בתי"ו נעשים שוטים בטי"ת...
17. אם אתה שומע שנפל טיל במרוקו או שנפל טיל באשקלון, נו, מה אתה עושה עם זה? אם נפל טיל תגיד "טוב יי" לכל" (תהלים קמ"ה, ט') ראשי תיבות טיל. "ורחמינו על כל מעשינו" (שם). ראשי תיבות עכו"ם. (ראה על"ז ד"ד ע"ב) זה חידוש של רבי ינון (חורי זצ"ל). ה' מרחם אפילו על עכו"ם, והוא מרחם על ישראל על כל מה שסובלים. כל מה שסבלנו אלפיים שנות גלות, ואין לנו מנוחה בשום מקום בעולם. איפה שנלך שונאים אותנו. **הקב"ה יפיל עליהם אימתה ופחד, יכה אותם עד שאם אחד יפיל טיל, יפול עליו טיל בחזרה.** "חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשברנה" (תהלים ל"ז ט"ו).

אחד גדול וזהו, גמרנו. קבלתי. למה צריכים את העט? ... תאמר, מה אכפת לי? אתה יודע מה אכפת לי? מחר הבן אדם הזה רוצה לכתוב מכתב, הוא לא יודע איך לכתוב. יש 'טועה' ויש 'תועה', בטי"ת ובתי"ו¹⁵. צריך ללמוד לכתוב. ללמוד וללמוד, **תקרא חידושים של הגר"א. החידושים של הגר"א ממש מתוקים.** מישוה בכס למד פעם שנות אליהו? אני בילדותי כל כך חיבבתי את שנות אליהו, כי הוא מדבר בשפה פשוטה. (זה שפת הדיבור של הגר"א). תקרא "מאימתי קורין את שמע בערבית" ותראה איך הגר"א מסביר בטוב טעם. איזה סגנון! יש שמה חידוש שהגר"א אמר אותו בגיל שבע. **אתם לא תאמינו, אבל אני כן מאמין! אם הגאון הזה בגיל שלוש וחצי ידע לענות על כל החומש כולו איפה כתוב זה ואיפה כתוב זה, זה לא פלא שבגיל שש וחצי - שבע ידע לחדש חידוש מלבו.** הגמרא בברכות (דף ד' ע"ב) הקשתה שלש קושיות, והוא תירץ אותם בחריפות, אבל חריפות מתוקה. לטעום את הטעם של התורה.

ישיבה זה בית לסוהרי"ם

יש שחושבים שבישיבה נמצאים בכלא, לכן כשאדם נמצא בכלא מה הוא חושב? כמה שאני אוכל לברוח מהסוהרים... סוהרים זה מי שהוא ממונה על בית הסוהר, אבל יש סוהר שפירושה אחר - סוה"ר הכוונה סיני ועוקר הרים. ויש סוה"ר שפירושה סובר הרזים. קבלה אתם לא לומדים, סיני ועוקר הרים אתם לא רואים את זה. **לא, זה לא כלא! אם היה לכם זמן ללמוד עשרים שעות ביום - תלמדו. אי אפשר ללמוד עשרים שעות, אבל אל תבזבוזו את הזמן שלכם.** יש לכם חידושים - תעשו מחברות חידושים על התנ"ך, חידושים על רש"י, חידושים על בן איש חי, חידושים על שנות אליהו, חידושים על הרש"ט. כל מלה מתוקה, "יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישונו בה" (משלי ג', ט"ו). מחר תהיו גדולים בעזרת ה', תהיו חכמים אמתיים, ויאמרו: התלמיד הזה שלמד בישיבת איקס (לא

15. אחד כתב לי על הרב כ"ץ בצרפת, כתב לי "הרב ק"ץ" ... "קץ כל בשר" (בראשית ו' ג')... מה? קץ בחייו הרב הזה? מה זה הרב ק"ץ? אתה יודעים מה זה כ"ץ? כהן צדק, זה כהן. (יש אומרים שכך פירושה כהן). יש להם כל מיני שמות, יש אפילו 'כוגן'. היו גוזרים עליהם גזירות שאסור להגיד כהן, אז עשו 'כוגן', כמו קוגל שאוכלים אותו...

בעקבות דיון בדברי מרן רבנו הגדול זצ"ל בדין הנאה ממעשה שבת במקום צורך גדול (כגון כשיש לו אורחים, או שבת חתן וכיוצא), אמרנו להביא כאן את דברי מרן רבנו זצ"ל מספרו הבהיר שו"ת בית נאמן חלק ראשון (סימן כ"ט, ומתחילה פורסם בירחון היקר אור תורה כסלו תשס"ג), 'שוטטו רבים ותרבה הדעת.

בדין המבשיל בשבת בשוגג

אורחים, ואין לו אוכל אחר לתת להם, דמישרא שרי. וסמיכין אדר"מ ואדרב וכולהו אמוראי ועל רבותינו בעלי התוס' וסה"ת [והסמ"ג והראב"ד והריטב"א] והגר"א והמשנ"ב כיון שכך הוא מעיקר הדין. והרי גם חכמי האשכנזים קיבלו הוראות מרן במקום שאין הרמ"א חולק עליו (וכאן לא רק שאינו חולק, אלא מוסיף על דבריו דה"ה אם עשה אחת משאר מלאכות), ואפ"ה כתב המשנ"ב כאן דבמקום צורך גדול אפשר לסמוך על המתירים.

וע"ע בס' הליכות עולם להגר"ע יוסף (ה"ג עמוד קע"ג) דאע"פ שסתם מרן כדעת הרמב"ם שאסור ללמוד בשבת בספרי חכמות, מ"מ תלמיד המתמחה לרפואה ועומד למבחן על זה אחר השבת והזמן דוחק, רשאי לסמוך על דעת הרמב"ן והרשב"א שמתירים לעיין בספרי חכמות בשבת. ע"ש. ואין לחלק דשאני התם שהביא מרן בש"ע (סי' ש"ז ס"ז) דעת הרמב"ן והרשב"א בשם יש מי שמתיר, שגם כשאין מרן מביא דעת המתירין כלל מציוני שסומכים עליהם בשעת הדחק וכמ"ש בשו"ת יביע אומר ח"י (יו"ד סי' נ"ח עמוד שלד) בשם הרב שלחן גבוה ונחפה בכסף וחוקרי לב, והשיג בזה על הגאון רב פעלים ח"ב חיו"ד (סי' ז). עש"ב. וע"ע להכה"ח יו"ד (סי' נ"ב אות ג') דבמקום הפסד מרובה אפשר לסמוך על הרמ"א להכשיר בשינוי מראה באיברים כל זמן דלא ידעינן שנפלה לאור, ושכן פסקו הפר"ח והזר"א ושער המים ועה"ש וזבחי תרועה ועיני הכהן וזבחי צדק ע"ש (וזכרני שכן פסק גם בשבת אחים). וכ"ש בנ"ד שהאוסרים אוסרים מצד חומרא במילתא דרבנן, ומפורש בגמ' שמעיקר הדין הלכה כר"מ, והמקילים הם רבים ועצומים והם: ספר התרומה והסמ"ג והראב"ד והריטב"א (עיין מנוחת אהבה ח"א עמוד תריא) והגר"א, ואנו סומכים עליהם בשעה"ד כדברי המשנ"ב, דשפיר דמי. ודו"ק. וע"ע בבא"ח (שי" סוף פ' ואתחנן) בענין רבית, שאין למחות ביד המקילים נגד מרן אם יש להם על מה שיסמוכו. ע"ש. ודון מינה ואוקי באתרין דבשעת הדחק כדיעבד דמי. ובחנם השיגו על הגר"מ לוי זצ"ל בזה בס' ילקוט יוסף (שבת ח"ג עמוד יח) והגר"ש משאש (שליט"א) בהסכמתו לס' אשבח בתהלתו. ע"ש. ומשה אמת ותורתו אמת.

הגר"מ לוי זצ"ל בספרו הבהיר מנוחת אהבה ח"א (פרק כ"ה סעיף ב') כתב וז"ל: ישראל שעשה בשבת בשוגג דבר שאסור לעשותו בשבת מן התורה, אסור לו או לישראל אחר ליהנות מאותו דבר בשבת וכו'. ויש אומרים שגם בשבת מותר לו או לישראל אחר ליהנות מאותו דבר כיון שעשאו בשוגג. והעיקר כדעה ראשונה. ומ"מ במקום צורך גדול אפשר לסמוך על המתירים. וצ"ע בהערות שם שכ"כ המשנ"ב (סי' ש"ח סק"ז), והגם שאנו קבלנו הוראות מרן מ"מ במקום צורך גדול אפשר שגם מרן יסכים לסמוך על המתירים, כיון שעיקר האיסור קנסא הוא מדרבנן. עכת"ד. ונראה טעמו דמעיקר הדין הלכה כר"מ דבשוגג מותר לו ולאחרים כמבואר בחולין (דף ט"ו ע"א) דרב מורי לתלמידיה כר"מ וכי דריש בפירקא דריש כר"י משום עמי הארץ. וזה דוקא בזמנו, אבל בדורות שאחריו רבתה ידיעת התורה בבבל ודרשו האמוראים בפירקא כר"מ כמבואר בשבת (דף ל"ח ע"א) נפק דרש להו (ר' חייא בר אבא) וכו', וכן דעת רבה ורב יוסף ורנב"י שם. ומה שכתב הר"ן שם דרב לטעמיה דלית ליה הגי כללי דר"מ ור"י הלכה כר"י (ע' בביאור הגר"א ריש סי' שי"ח), אכתי מה נענה לכולהו אמוראי דלעיל, אטו כולהו לית להו הגי כללי? אלא ודאי עיקר טעמם של הר"י והרמב"ם וסיעתם שפסקו כר"י הוא כמ"ש הר"ן אח"י משום דשכיחי עמי הארץ גבן. ע"ש. הלא"ה פסקין כר"מ, משום דסתם לן רבי כוותיה בתרומות פ"ב מ"ג (שהוא ממש לשונו של ר"מ בתוספתא דשבת פ"ג ה"ג. ואע"פ שהרמב"ם והרע"ב בתרומות דחקו בלשון המשנה להסכימו לדעת ר"י, ע' במלאכת שלמה שכתב שפירשו כן אליבא דהלכתא). וא"כ זכינו לדין דמעיקר הדין נקטינן לקולא, ושפיר יש לסמוך על זה במקום צורך גדול. וכיו"ב בס' ש"י שכתב מרן בב"י על דין מסוים שאין להתיר הדבר בפני עמי הארץ (והשמיט לגמרי בש"ע) ופסקו מור"ם שם ס"ג בהגה וכתב ואין להתיר בפני עמי הארץ. ע"ש. ומכל מקום התיר הגר"ע יוסף (נר"י) ע"פ הדין הג"ל הפרדת חיתולים בשבת כיון דמעיקר הדין מותר (ע' בשו"ת יהוה דעת ח"ו סי' כ"ד. ושם סוף עמוד קכו). והוא הדין והוא הטעם לדין האמור בס' ש"י"ח ס"א (ארבעה סעיפים אחר הדין דסי' ש"י"ג ס"ג) דבמקום צורך גדול כגון שהגיטה המשרתת היהודיה בליל שבת בשוגג תבשיל שאינו מבושל כל צרכו, ויש לו

רועה נאמן

אגרות ומכתבים למרן רבנו הגדול זצ"ל

[תחת ידינו יש מכתבים רבים כאלו וכיו"ב, ומהם שנתקבלו מארכיון הראש"ל, ובעז"ה נדפיס מקצת מהם מדי פעם]

ב"ה ירושלים ט"ז שבט תשמ"ד לפ"ק

נטף "ושחלת" לפ"ק

לכב' ידי"ג הרב הגאון המפול' **רבי מאיר מזוז שליט"א**, ראש ישיבת כסא רחמים בני ברק, שלום וברכה וישע רב.

מזמן שיצא הספר יחזה דעת ח"ו כתבתי הקדשה לכת"ר ורציתי לשלחו אליו, ועתה בא לידי ציר אמונים ר' ... נ"י שלומד בישיבה כאן בירושלים, ונפשו אָתָה לעבור לכסא רחמים. והפציר בי לכתוב למעק"ת, יהיו נא אמרי לרצון לפני כת"ר לבחון אותו, ואם יתאים יעשו מאמץ לקבלו. ומה ישא ברכה.

מה מאד אשמח אם יואיל כת"ר לכתוב אלי הערות כאשר היתה באמנה אתו בחלקים קודמים. וכסא כת"ר ירום ונשא וגבה מאד בבריות איתנה ונהורא מעליא ושובע שמחות וכל טוב.

ידידו עוז אוהבו בכל לב ונפש **עובדיה יוסף**

*

בס"ד. יום שני ג' באדר ראשון התשד"מ
נזכירה דודיק "מיין מישרים אהבון" לפ"ק

לכבוד מעלת מרן מלכא הגאון המפורסם, מופת הדור והדרו המקום יהיה בעזרו, הראשון לציון **כמה"ר ר' עובדיה יוסף שליט"א**,

שלום וברכה!

קבלתי מכ"ק הבהיר עם ס' יחזה דעת חלק ששי ע"י ציר נאמן עליהם כמוצא שלל רב. אגב, ראיתי שבשפלנו זכר לנו בשני מקומות בספרא טבא דמר, וענוותו תרבני. בענין התלמיד... דברתי עם הנהלת הישיבה ושלחו אותו למבחן אצל הר"מ ר משה לוי הי"ו ואני מקווה שיתקבל בישיבה. אצלנו לומדים בכתות לפי הרמה ולא לפי הגיל. והסברתי לתלמיד הנ"ל את זה, וסבר וקביל.

ובענין מה שביקש הדר"ג מרוב ענוותנותו ופנה אל האזוב אשר בקיר לכתוב הערות וכו', הנה בל"ן מנהג קבוע אצלי ללמוד בכל שבת שו"ת אחת מספריו הקדושים והיא לי בבחינת עונג שבת, ועדיין לא הספקתי לעבור על חלק ששי, רק ארשום פה כמה הערות שנתחדשו לי בלומדי חלק חמישי, **ואם דברי יהיו לרצון לפני כת"ר יודיעני, ואם אין דברי נכונים הרי הם בטלים ומבוטלים והיו כלא היו.** וזה החל... [כאן כתב מרן זצ"ל הערות לשו"ת יחו"ד כאמור, ואין כאן מקומם].

זה מה שראיתי להעיר כעת לפי מסת הפנאי, וכסא אדוני ירום ונשא וגבה מאד, בבריות איתנה בעושר ואושר ואריכות ימים דשנים ורעננים, ויזכה להיות נטיעות דומות לשרשים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא באורח מישור דלא סטאן לימינא ולשמאלא, ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום. מוקירו ומכבדו דמחוי קידה קמיה דמר באה"ר ואהבת עולם

נאמן ס"ט

*

ב"ה, כ"ח אלול תשל"ז

לכבוד הרה"ג ר' מאיר מאזוז שליט"א, שלום רב.

כבוד אמור"ר הראש"ל שליט"א ביקשני לשלוח לו בתשורה את החוברת המצו"ב [תדפיס תשובתו בענין היתר השתלת כליה, מתוך קובץ דיני ישראל כרך ז' תשל"ו]. וכעת נדפס בשו"ת יביע אומר ח"ט חה"מ סי' י"ב].

הרב הראשי הוסיף, כי ישתדל כבודו לעבור על כל החומר בעיון, ואם תהיה לו הערות, ישלח לו, מאחר והוא מעוניין להדפיס המאמר ביביע אומר חלק ז'.

ברוב כבוד ובברכת שנה טובה, כתיבה וחתומה טובה, יצחק יוסף. י-ם

*

ב"ה, ג' אדר שני תשל"ח

לכבוד הרב הגאון המפול' **הגר"מ מאזוז שליט"א**. בני-ברק

שלום וישע רב.

באתי בזאת בשליחות קודש מכבוד אמור"ר הראשון לציון שליט"א, אשר ביקשני לכתוב לו בדבר הדפסת חוברת של חדו"ת מאברכי ביהמ"ד לדיינות "חזון עובדיה", בענייניי האע"ז.

הדפסת החוברת והוצאתה לאור, ייעשה א"ה ע"י הישיבה, אך רצונו ובקשתו של כבוד הראש"ל שליט"א, שקודם הדפסת הדברים, כבודו יעבור על כל החומר ולערוך הדברים.

לא היינו מטריחים את כבודו לולי שראה מ"א את העריכה-התורנית הנפלאה של "אור תורה" הנעשה ע"י מעק"ת שליט"א, [ומה גם וחיישינו לפגיעה בכבוד החברים, באם אחד מבני החבורה יערוך הדברים].

לפי בקשת מרן הראש"ל, יצטרך כת"ר לעבור על כל החומר שנכתב ע"י האברכים, לעבד את הנוסח והסיגנון, כפי ראות עיניו, למחוק מה שיש צורך למחוק, לקצר הדברים ככל האפשר (בפרט מצוטטים ארוכים מדי...) ולבדוק אמיתות הדברים, אב"א קרא אב"א סברא. ויוסיף כיד ה' הטובה עלי, בהערות למטה. ויבוא על שכרו...

ברוב כבוד ובברכה רבה

יצחק יוסף
בן לאמור"ר הראש"ל שליט"א
ירושלים

[וראה תשובת מרן רבנו הגדול זצ"ל בשו"ת בית נאמן ח"ג חה"מ סי' ה']

עצה מגדולי ישראל

(מתוך הספר "שמחת התורה")

יִשְׂרָאֵל עַל מִשְׁעַל וְעַל אֶהְרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֵם כִּי כָל הָעֵדָה כְּלָם קֹדְשִׁים וְבָתוּכֶם ה' וּמְדוּעַ תִּתְנַשְׂאוּ עַל קֹהֵל ה' (במדבר ט"ז, ג').

מה קרה לקרח?

בדמיון אֲנַחְנוּ מְצִירִים אֶת קֹרַח כְּאֵדָם רָשָׁע הַנִּלְחָם נֶגְדַּ מֹשֶׁה רַבְּנוּ, אָבֵל אֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ זָכְרוֹנָם לְבָרְכָה בְּמִדְרָשׁ (במדבר רבה פרשה י"ח אות ג'): חָכֵם גְּדוֹל הִיָּה קֹרַח וּמְטוּעֵינִי הָאָרוֹן. רְבוּתֵנוּ שׁוֹאֲלִים (שם אות ח'): אִם כֵּן, קֹרַח שִׁפְקַח הִיָּה מֶה רָאָה לְשִׁטוֹת זֶה? אִיךָ הִגִּיעַ לְהִתְעַמֵּת עִם מֹשֶׁה רַבְּנוּ ע"ה? וְכִי אָדָם חָכֵם כְּמוֹ קֹרַח, לֹא רָאָה אֶת כָּל הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁאֲרָעוּ לָעָם יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר בְּמִשְׁךְ כָּל הַשָּׁנִים הַלְלוּ? נְסִים שֶׁנִּעֲשׂוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבְּנוּ ע"ה בְּהוֹרָאתוֹ הַיְשִׁירָה וְהַבְּלַעֲדֵית שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? הֲרִי ה' הַעֵיד עָלָיו: "בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא" (במדבר י"ב, ז)!

בְּנוֹסֵף לָזֶה, הִיָּה קֹרַח גַּם עֲשִׂיר גְּדוֹל. מֵהֵיכָן הִגִּיעַ עֲשָׂרוֹ הַגְּדוֹל שֶׁל קֹרַח? אֲמָרוּ רְבוּתֵנוּ (עֵינֵינוּ סְנַהֲדְרֵינוּ דף ק"ע"א), שִׁיּוֹסֵף הַצְּדִיק הִכְתֵּר עַל יְדֵי קִרְעָה לִשְׁלֵם הַמִּמְנָה עַל כְּלַפְלַת הָאָרֶץ בְּשָׁנוֹת הָרַעֲבָה הַקְּשׁוֹת, וְהַמְּמוֹן הָרַב שֶׁהָרוּיָהּ מִמְּלַכְתַּת מִצְרַיִם בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה הַתְּחַלֵּק בְּיַד יוֹסֵף לְשִׁלּוּשֵׁי חֲלָקִים: חֲלֵק אֶחָד נָתַן לְפָרְעָה וּלְגִבְיֵי אוֹצְרוֹתָיו, שְׁנֵי חֲלָקִים נוֹסְפִים הִטְמִינוּ עַל יְדֵי יוֹסֵף.

אֶחָד מִמְּקוֹמוֹת הַמַּסְתוּר שֶׁל אוֹצְרוֹת יוֹסֵף, נִתְגַּלָּה עַל יְדֵי קֹרַח, וּמֵאָז הִפָּךְ לְעֲשִׂיר מְפָלָג מֵאִין כְּמוֹתוֹ. אֲמָרוּ רְבוּתֵנוּ (סְנַהֲדְרֵינוּ שֵׁם) שֶׁשֶּׁלֶשׁ מֵאוֹת חֲמוּזִים הָיוּ נוֹשְׂאִים רַק אֶת הַמִּפְתָּחוֹת שֶׁל תְּבוֹת הָאוֹצָר שֶׁהָיוּ בְּרִשׁוֹתָיו שֶׁל קֹרַח.

אָכֵן עֵינֵינוּ הַרוֹאוֹת שֶׁלֹּא הִיָּה חֶסֶד לְקֹרַח דָּבָר, לֹא חֲכָמָה, לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב, הַכֹּל יֵשׁ לוֹ! אִם כֵּן, הַתְּמִימָה הַהוֹלְכֵת וְהוֹבְרֵת - מֶה רָאָה לְשִׁטוֹת זֶה לְהִכְנִס לְמַחְלָה קֶשֶׁה מִלְּמַהֲיָה הָעָם מִשְׁעַל רַבְּנוּ ע"ה?

זכות צאצאיו

אֵלֹא מִתְרַצֵּים רְבוּתֵנוּ: עֵינֵינוּ הַטְּעֵנָה אוֹתוֹ. רָאָה קֹרַח אֶת הַשׁוֹשְׁלֵת הַמִּפְאָרֶת שֶׁעֲתִידָה לְצֵאת מִמֶּנּוּ, שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא שֶׁשְׁקוּל כְּמֹשֶׁה וְאֶהְרֹן, שֶׁנֶּאֱמָר: "מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן כְּבֹהֲנָיו וְשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ" (תהלים צ"ט, ו'). בְּנוֹסֵף רָאָה עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת עוֹמְדוֹת מִבְּנֵי בְּנֵי שְׁכָלֵם מִתְּנַבְּאִים בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמָר (דְּבָרֵי הַיָּמִים - א' כ"ה, ה'): "כָּל אֶלֶּה בְּנֵים לְהַיְמִין, וְהַיְמִין הוּא מִצְּאֵצְאֵי קֹרַח (שם ו', י"ח-כ"ב), אֲמָר קֹרַח: אֲפֹשֶׁר הַגְּדֹלָה הַזֶּה עֲתִידָה לְעִמּוֹד מִמֶּנִּי וְאֵיךְ אֲשָׂא אֶדָם רִגְלִי?! קֹרַח רֹאֶה בְּעֵינָיו רִחוּחַ אֶת הָעֲתִיד לְצֵאת מִזְרְעוֹ וְאוֹמֵר: זְכוּתוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל שְׁעִתִּיד לְצֵאת מִמֶּנִּי, וְדֹא הִיא זֶה שֶׁתְּעַמֵּד לְהַגְנֵתִי וְלִהְיוֹתִי כְּמוֹ שְׁאוּמֵר הַמְּדַרְשׁ (בְּרַאשֵׁית רַבָּה פְּרָשָׁה ס"ג אוֹת ב') עַל הַפְּסוּק: "לָכֵן כֹּה אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אֲבְרָהָם" (ישעיה כ"ט, כ"ב), שֶׁאֲבָרְהָם ע"ה נִצַּל מִכַּבְּשׁן הָאֵשׁ בְּאוֹר כְּשִׁדְּיִם, בְּזְכוּת יַעֲקֹב שְׁעִתִּיד לְצֵאת מִמֶּנּוּ. כִּי קוֹה קֹרַח לְנַצֵּחַ אֶת מֹשֶׁה רַבְּנוּ ע"ה בְּזְכוּתוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא.

תחלתם לשם שמים

לְכַאוּרָה כְּפִנְתוֹ שֶׁל קֹרַח הִיָּתְהָה בְּתַחֲלָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, "כִּי כָל הָעֵדָה כְּלָם קֹדְשִׁים", לָמָּה רַק מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן עוֹבְדִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, מְקַרְבִּים קֹרְבָנוֹת וְנִכְבְּסִים לְקֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים? גַּם אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְהִתְקַדֵּשׁ! לָמָּה שִׁכְרָנוּ יַגְרַע? מְדוּעַ אֲמֹרוֹת לְהוֹצֵר מִזְרָגוֹת בְּעָם? כְּלָם קְדוֹשִׁים, כְּלָם רוֹצִים לְהִתְקַדֵּשׁ וּלְהִטְהַר!

גַּם כְּפִנְתֵי הַמְּדַרְשׁ בְּפָרְשָׁה הַקְּדוּמָה הִיָּתְהָה לְשֵׁם שָׁמַיִם. כְּתוּב שֵׁם: "כְּלָם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הָמָּה" (במדבר י"ג, ג'), מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ אֲנָשִׁים קְדוֹשִׁים (עֵינֵינוּ ר"ש), וּבְכָל זֹאת הוֹצִיאוּ דְבַת הָאָרֶץ רַעֲהָ. הֵם נִלְחָמוּ נֶגְדַּ מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן, וְאִתָּר כִּי הִפְנוּ אֶת טַעֲנוֹתֵיהֶם כְּלָפֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמְרוּ: "כִּי תִזְק הוּא מִמֶּנּוּ" (שם פְּסוּק ל"א, ו) עֵינֵינוּ בְּמִדְבַר רַבָּה פְּרָשָׁה ט"ז אוֹת י"א), אִיךָ הֵם הַתְּחִילוּ? כְּפִנְתָם בְּהַתְּחַלָּה הִיָּתְהָה לְשֵׁם שָׁמַיִם. הֵם טָעְנוּ שֶׁבְּמִדְבַּר כְּלָם אוֹכְלִים אֶת הַמֶּן שֶׁהוּא לַחֵם שֶׁל מְלֹאכִים, הַבְּגָדִים וְהַנְּעִלִים גְּדִלִים אֲתָם,

"שְׁמֹלְתָךְ לֹא כָלְתָה מִעֲלֶיךָ וְרִגְלְךָ לֹא בְצָקָה זֶה אֲרָבָעִים שָׁנָה" (דברים ח', ד'), אִם כֵּן בְּשִׁבְלֵי מֶה לְהִכְנִס לְאָרֶץ? שֵׁם בְּשִׁבְלֵי פְרָנְסָה צְרִיךְ לְעַבֹּד, תוֹרָה מֶה תְּהֵא עֲלֶיךָ? זֶה הִיָּה הַכָּאֵב שֶׁלָּהֶם. הֵם הַתְּחִילוּ בְּזֶה וְנִסְחָפוּ.

הַצַּד הַשְּׁוֶה שֶׁבָּהֶם, שֶׁקֹּרַח נִבְלַע בְּאֶדְמָה יַחַד עִם כָּל עֲדוֹתָו וְעִם כָּל מִשְׁפּוּחֵיהֶם, וְכֵן הַמְּדַרְשִׁים מֵתוֹ בְּמִיתָה קֶשֶׁה וְכוּאֲבָת. לְשׁוֹנָם נִשְׁתַּרְבְּבָה עַד טְבוּרָם וְתוֹלְעִים יִצְאוּ מִטְבוּרָם עַל לְשׁוֹנָם, וּבְגִלְלָם לֹא נִכְנְסוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמִעֲלָה לְאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה וּמִתוֹ בְּמִדְבַּר.

צריכים לשאול ולהתייעץ

מִקְרַח וּמִהַמְּדַרְשִׁים לומדים סוד גדול: גַּם כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים טוֹבִים וּמְשֻׁמְעוּתִיִּים, צְרִיךְ לְהִתְיַעֵץ עִם גְּדוֹל הַדּוֹר, לֹא לְהַחְלִיט עַל דַּעַת עַצְמוֹ. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. יֵשׁ הִרְבֵּה אֲנָשִׁים שֵׁישׁ לָהֶם כְּפִנְתוֹת טוֹבוֹת, הֵם חוֹשְׁבִים וְרוֹצִים לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים טוֹבִים, מִתְחִילִים וְאַחַר כֵּן מְגִיעִים לִידֵי תַקְלָה.

מִשֶׁה שֶׁמַּע דְּבָרִים מִפִּי הַגְּבוּרָה, עֲלָה לְשִׁמִּים לְאָרְבָּעִים יוֹם, הַתוֹרָה נִתְּנָה עַל יְדוֹ, יָכְלוּ הַמְּדַרְשִׁים לְדַבֵּר וּלְהִתְיַעֵץ אִתּוֹ, יָכְלוּ לומר לוֹ מֶה שֶׁמְפָרִיעַ לָהֶם, מְדוּעַ קָבְלוּ הַחֲלָטוֹת עַל דַּעַת עַצְמָם? וְכֵן אֲצֵל קֹרַח, לָמָּה לֹא יִישֵׁר אֶת הַהֲדוּרִים עִם מֹשֶׁה? לָמָּה הַחְלִיט לְצֵאת לְמַחְלָה עַל דַּעַת עַצְמוֹ?

גַּם הַמְּדַרְשִׁים וְגַם קֹרַח, כְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר הַגִּיעוּ עַל יְדֵי מְעִשְׂיָהֶם לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְמִשְׁעָה עֲבָדוֹ. כְּשֶׁנִּסְחָפוּ קֹרַח לְמַחְלָקָת, הַתְּחִיל לְלַעַג עַל הַתוֹרָה כְּלָה, שָׂאל בְּצַבוּר: "טְלִית שֶׁכָּלָה תְּכַלֵּת, הֲאֵם צְרִיכָה פְתִיל תְּכַלֵּת? בֵּית שְׁמֵאל סְפָרֵי תוֹרָה, הֲאֵם צְרִיךְ מְזוּזוֹת?" (במדבר רבה שם אות ג'). אֲמָנָם כְּפִנְתוֹ בְּתַחֲלָה הִיָּתְהָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, אָבֵל מִתוֹךְ שֶׁלֹּא שָׂאל אֶת גְּדוֹלֵי הַדּוֹר, יָרַד מִדְּחֵי אֵל דְּחֵי. יֵשׁ הִרְבֵּה דְבָרִים שֶׁבְּתַחֲלָה נִרְאִים טוֹבִים, אָבֵל לְבִסּוּף עֲלוּלִים חֲלִילָה בְּעַקְבוֹתֵיהֶם לְפוֹל לְשָׂאוֹ. הַעוֹלָם אוֹמְרִים: הַדְּרָךְ לְגִיהָנָם רְצוּפָה כְּפִנְתוֹ טוֹבוֹת...

יְהִי רְצוֹן שֶׁנִּזְכָּה שְׁגוֹדֵי יִשְׂרָאֵל יִנְהִיגוּ אוֹתָנוּ עַד בֵּיאַת גּוֹאֵל צִדְקָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

בְּתִירָתֵי תַכְלֵת, מְצוּוֹת צִיצִית בְּשִׁלְמוֹת!

מְדַרְשֵׁי לְמִשְׁנָה

מרן ראש הישיבה שליט"א:

...כיון שהתכלת הזאת קרוב לודאי שזאת התכלת המקורית, ע"פ כל הבחינות והמחקרים שעשו, לכן כדאי אדם ללבוש תכלת". (מתוך שיעור)

עוד אין לך תכלת? המקשר חזק היום וקבל סמסוד!

0799-1000-65 | זוכרתם

הופיע ויצא לאור

ליקוטי זהר הנגלה

לגלות את אור הזוהר הקדוש

אוצר בלום של מאורי הזוהר הקדוש בלשון כרחה ונביאה

ספרים לשי טשאים קדושים ופרשיות תורות, כ"ך, ש"ס מספרים ומקשים

להשיג בחנויות הספרים

הפצה ראשית: כ"ג אברסוביץ 05-5782270

ב"ר סיוון - י"ז תמוז

חודש הספר

בתורתו של מרן

בשורה משמחת לשוחררי תורת מרן זינבא

רונג רכשוד

לנבוא כחו הכנסות וכונו הפורשות כוחי האור

כ"ו חיון רכישו אצלנו את

ספרי מרן רבנו רבדוד ראם הישיבה הנודלי

ב- 50% הנחה

05-5672956 / 05674099 (ב"ר חיון)

05-00 - 02:00

פרישות לבתי מדרשות המוחלים במספר כל פניות רישיות

סניף ריש - גליל / בית גליל

בית נאמן לילדים
מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב דוד
סגן עורך: חיים

למען תספר

הרשעים המסכנים שגלחמים בתורה, מה יצא להם?

מרן הרב עובדיה זצ"ל היה מביא בשבת כל מיני דברים שמברכים עליהם: "עצי בשמים", "עשבי בשמים", "מיני בשמים", וגם פרי עם ריח טוב כמו לימון כדי לברך עליו: "הנוחת ריח טוב בפרות". אחרי שפסקה אשתו, הגנו הפסיק להביא את זה, היה קשה לו לעשות את זה. יום אחד הוא רואה בחלומו את הרבנית, והיא אומרת לו: למה הפסקת עם זה? אני הייתי מביאה לבעלי את כל הברכות האלה, אתה תפסיק! ומאז חזר להביא את הברכות לרב. שאל אותו הרב: מה קרה? "מה יום מיומים" (סנהדרין דף ס"ה ע"ב). והוא אמר לו: הרבנית פאה אלי בחלום ואמרה לי תדאג לבעלי שתהיה לו אפשרות להשלים מאה ברכות. אמר הרב: תראו שאנשים שנופטרים עדן חיים, הצדיקים במיתתם נקראים חיים, ואלו הרשעים המסכנים שגלחמים בתורה, מה יצא להם? פתייהם נקראים מתים (ברכות דף ח"ע א'). אנחנו נלמד בתורה - ובחירת פתייהם למען תהיה אהבה וזרעך" (בית נאמן גליון 382 כ"ה) (דברים ל', י"ט)

**"מורנו ורבנו הגאון, החסיד הענו הראשון לציון,
רבי מרדכי אליהו זצ"ל"**

ב"ה בסיון זה יום האזכרה של מורנו ורבנו הגאון, החסיד הענו הראשון לציון, רבי מרדכי

אליהו זצ"ל. היה ענו מאד וחסיד גדול, הוא נולד למקבל גדול רבי סלמאן אליהו זצ"ל שהגיע מבגדאד, והשאיר אותו יתום בגיל אחת עשרה עם כמה אחים. והוא ישב ולמד תורה מתוך עני, מתוך מחסור, מתוך מסירות נפש, מתוך יתמות, ולכן זכה למה שזכה. לפעמים הוא היה הולך אל רבנו החזון איש זצ"ל והוא שואל אותו: איך קוראים לך? ועונה לו: מרדכי בן מזל, אומר לו החזון איש: **הרם במזל.** מה הפננה? הר"ם ראשי תבות הרב מרדכי, במזל זה בן מזל. מי זה הר"ם? זה הרמב"ם [כמו שמכנה לעתים בחלק מהראשונים]. הרמב"ם היה רופא המלך, ואחרי הצהרם יושב בבית ומקבל מאות אנשים, וכתב: בשבעה, אני שוכב במטה ואנשים באים והולכים עד השעה השנייה מהלילה (קלומר שעה שמונה בלילה). הוא היה רופא בהתנדבות ולא היו צריכים לשלם לו על זה. רק שהיתה שם קפה, מי שרוצה מכניס שם כסף, ומי שלא רוצה אומר לו: אדוני הרופא, אין לי מה לשלם, ה' ישלם לך. ככה היה הרמב"ם. **האפי הזה נמצא גם אצל רבי מרדכי אליהו זצ"ל.** שהיה בעל חסד ומעריך כל אדם, הברכות שלו היו מתקנות, וכמה ספורים עליו בדבר הזה, בספר **"אביהם של ישראל"** ששה פרקים. הספר הראשון שהופיע עליו זה ספר "דרש טוב לעמו" שערך המזכיר שלו **הרב זעפרני,** ומשם התחלנו להכיר את האיש ואת שיחו, כי היה צנוע מאד ולא מספר כלום. ושם כתובים עליו ספורים מרדכי במינים. (בית נאמן גליון 216 אות ט"ו והערה 13).

הלכה נאמנה

כתב **הרב בן איש חי** (ש"א פרשת תולדות ה"ז): **אם אדם קם משנתו ולא מצא כלי הנטילה סמוך לו - פעם החסידים היו שמים את כלי הנטילה ליד המטה, היום לא כלם נזהרים בזה, כי יש ילדים שישפכו לך את המים ויעשו שם בלגן, ועל פי הזהר אסור לקחת ארבע אמות בלא נטילת ידיים.** אמנם הקטע הזה לא מבואר בכל הגססאות של הזהר, מרן [הבית יוסף] למשל לא מזכיר את זה, אף על פי שהוא מביא הרבה דברים מהזהר, כמו שנטילת ידיים של הבקר צריכה להיות כלי לתוף כלי, ואחד כלי ארוך ואחד כלי ברוך (עו בבי" ס"ד). ואת הדיו של ארבע אמות הוא לא כתב. אז יש אומרים שזה לא היה בנסח שלו. גם בנסח שלנו זה כתוב בקצור נמרץ. אבל יש מי שמביא מהזהר שההולך ארבע אמות בלא נטילת ידיים חייב מיתה. אבל לא ממש מיתה. הזהר מחמיר בכמה דברים. אז מה עושים אם כלי הנטילה רחוק? **אם יכול להגיד לאדם אחר להביא אותו אלי, טוב. ואם לא - הולך פחות פחות מארבע אמות.** זו עצה שכתב מרן החיד"א (ברפי יוסף סי' א' סק"א) ששמע אותה מרבנו קדישי - מחכמים שהיו בדורו. כשאדם הולך פחות פחות מארבע אמות, זה נחשב כאלו הוא לא הלך. (ולמדו את זה מהלכות שבת, אם אדם מוצא דבר ברשות הרבים, אסור לטלטל אותו ארבע אמות, אבל אם הדבר הוא גרום נזק - מי שטובע עליו יכול להנזק ממנו - אז הוא יכול לדרוף אותו פחות פחות מארבע אמות (שבת דף מ"ב ע"א). אז מקאנו שארבע אמות לא מעטרפים, אז גם כאן הולכים פחות פחות מארבע אמות). ויש דעה הפוכה, אומרת: אדרבא, צריך לרוץ כמה שיותר מהר כדי להגיע למים, אבל הדעה הזאת לא נתקבלה. ויש דעה אחרת שכל הבית פלו נחשב ארבע אמות, אבל זה גם פן דעה יחידה [דעת יחיד], אלא הולכים פחות פחות. זו הדרך הטובה ביותר. (וע"ע בזה פארב בשו"ת בית נאמן ח"ב חאו"ח סי' א').

ואם קם ממשתו והלך אצל כלי הנטילה הראוי, ולא מצא בכלי שיעור הראוי לטל הימנו שלש פעמים, הוא זכר לקחת רחוק יותר [כדי להביא מים], כי בכלי יש מעט מים. מה

יעשה? **אם יש במים האלה שיעור נטילה עד קטרי אצבעותיו** כמו הנטילה של יום כפור, **יטל ככה,** וממילא הרוח הרעה סרה. עבדה שפכה נוטלים בתשעה באב וביום כפור, וכל התפלות כולם אז, הם אחרי נטילה כזאת, יתכן שרוח רעה נשארת, לא, היא הלכה. רק שלכתחלה צריך לטל כל הדי, לפיכך נוטל חצי הדי, **ואחר כך ילך למקום השני ויחזיק מים כאות נפש ויטל כראוי.**
[סעיף ח':] **נטילת מים של שחרית לא נוטלים על גבי קרקע אלא בכלי.** זה מה שכתוב בהר"ם שיש שני כלים, אחד ארוך ואחד כרוך. הברוך זה שיש בו מים טהורים, והארוך זה אחרי שנטלת. יש כאן רוח רעה. צריך לשפך את המים האלה בכלי אחר שהוא לא טוב. למעשה בימינו לא צריך בכלי, אם אתה שופך לפי זה נבלע גמרונו, זה מתר. אבא [רבנו הקדוש מרן האיש מצליח] זצ"ל כתב שאלה יתשובה על זה (בשו"ת איש מצליח ח"א חאו"ח סי' ב') וככה המסקנא שלו. וגם הרב עובדיה כתב ככה (שו"ת יבי"א ח"ה חאו"ח סי' ב'). רק הרב אומר שאם רוצים להשתמש אחר כך בפעור הזה - למשל במטבח - ישפכו עליו מים להעביר את כל שאריות המים האלה. זה לא חובה, רק מדת חסידות. כי הכל עובר והולך שם, העקר שלא יהיה על גבי קרקע שידרוו עליו אנשים. **ואסור לשפך מי הנטילה במקום שעוברים בני אדם, כי רוח רעה שורה עליהם. לכן ישפכם בנקב של בית הכסא או בבאי.** או בפעור. בזמן הרב לא היה לא ברו ולא כיוור. גם צריך להזהר: **שלא לפעמים כלי הזה מתמלא מתמתי רבוי בני הבית.** כמה ילדים שיהיו בריאים, נוטלים ונוטלים ונוטלים, ומאכר שישפך על הקרקע. ואם נשפך על הקרקע מים, מה יעשה? **ואם נשפך על הקרקע מים [מי הנטילה]: ישפך עליהם מים טהורים הרבה לבטל מי הנטילה.** לאו דוקא הרבה, אפילו [אם ישפך עליהם] רביעית זה מבטל. ואם כבר התבישו המים, זה מספיק, אלא הרב מדבר בקרקע שאינה עפר, ותמיד יהיו שם שאריות מים, אז ישפך עליהם מים ויבטל אותם. (בית נאמן גליון 383 אותיות א' ג').

ידע תדע

מהר"ם שיה, לא האריך ימים. (אם האריך ימים היה כתב לנו בשפה ברורה יותר, כמו מהרש"א ואחרים). אתה קורא ואתה נהנה מהחכמה שלו. אבל הוא לא האריך ימים. חי שלשים ויש שנה. היה ראש ישיבה בגיל שבע עשרה, וכשגמרו חדושי מסכת ביצה אמר: **"לדוד ברוך ה' צורי המלמד"** (תהלים קמ"ד א'). מה התפנו? אף אחד לא מבין. "ברוך י"י צורי

המלמד" ראשי תבות ביצה. ברוך ה' צורי שעשה אותי מלמד. היה מלמד תינוקות וכתב כמה חבורים על כמה מסכתות. נדפסו רק אחר מאה שנה. חלק נאבד והולך נשאר. והנשאר גם פן קשה להבין. יש עליו באור (ובלי האי והלוא). ויש לו גם חדושים נחמדים באגדה שאין פחותם, כתובים בסוף מסכת חלין. (גליון 250 בהערה).